

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
 mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
 a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
 și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
 Sibiuu, strada Cismădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
 Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiuu, 13 August st. v.

Era odată un timp când Românul prigonit de împregiurări protivnice nu mai era altceva, decât agricultor sau păstor. În timpul acela Românului îi era oprită scoala, și numai cu mari necazuri putea ajunge să-și ridice o bisericuță. Nu mai încăpea Românul nici la țeară de spiritul cel liberal, de care au fost pătrunși cavalerii ungurești în toate timpurile, când era vorba de o treabă, care să-î fie și lui, adică Românului, de folos. Românul era, în timpul acela, bun numai să câștige pentru alții, ca acești alții, să aibă din ce să mănânce, să bea și să banchetuească. Cavaler și tigorit sunt două lucruri, cari nici nu se prea potrivesc.

Românul creștea atunci cu sumanul sau cu țăndra în bătă și cu amândouă aceste pe umăr după boii, vacile sau alte vite ale părinților. Româncea cu furca în brâu și cu fusul a mână, lîngă mumă sa. Din rugăciuni încolo nu mai învăța nimeni nimica decât numai acela, care vrea să se facă popă, dascăl sau cantor.

Nu că doar n'ar fi avut Românul dorință de a învăța. Românul fără de a umbla la școală și era mai învățat. Era mai învățat pentru-că este din firea lui deștept. El avînd în sufletul seu fondul unei civilizațiuni vechi, cu toate, că s'a pus multă sgară din vicisitudinile, prin care a trebuit să treacă, relativ a știut mai mult decât cei ce-l împedecau a umbla la școală. Câtă poezie nu scia Românul, poezie cu miez, nu vorbe goale înșirate și întocmite numai ca să se potrivească la capetul versurilor; câte proverbi, în care este filosofie adîncă și totuși ușor de priceput, gîcături, povești și păcălituri, cari dacă s'ar fi păstrat, ar pute constitui o literatură bogată, cu mult mai bogată de cum ni-o vor da colecțiunile, care se fac acum, când puțin mai este de cules. Românul, nesciutor de carte, era totodată și jurisconsultul seu, pentru-că fiind cei cu jurisprudența, mai cu seamă străini, sau pe ici pe colea, câte un renegat, dacă se ducea să-î ceară sfatul, mai curînd se vindea aceluia decât să ajungă la vre-un folos. Îi cerea documentele ce-î erau de lipsă pentru a-și dovedi Românul dreptul seu și perdea și dreptul cu documente cu tot și pe urmă sub titlu de remunerațiune și cheltueli și banii din pungă. Căuta dar', înțelept prin experiență, să-î ajute el singur, apărîndu-se cum putea și de multe ori pentru firea lui pătrunzătoare spre necazul judecătorilor sei vrășmași.

Românul era și diplomat.

El scia că îndată ce se va despărta de limba lui, de religiunea părinților, de portul, de obiceiurile lui, își pierde terenul de sub picioare și se risipe ca făina orbilor și pe urmă ajunge a fi fărîmătură, din care nu se poate alege nimica, decât dacă se va atîrna ca să fie coada altora.

El s'a ferit după împregiurări și de școală, când mai târziu i-s'a deschis, dacă trebuia ca copilul lui să între într'însa,

lăpădându-se de familie și de naționalitate. Lui, și cu drept cuvînt, nu-î venia la socoteală a boteza pe copilul lui, dacă îl chema Vasile, în László și dacă îl chema Măciucaș să-l strămute în: Macskásy, sau din Macrea: Makray etc. etc. Avea cuvînt să se ferească de asemenea școală, unde și așa nu avea să învețe alta, decât că Românii sînt hoți și tâlhari și nu sînt buni decât de furci. Preste tot, el s'a ferit de ceea-ce i-ar fi stirbit caracterul seu național și diplomația lui l'a oțelit în contra tuturor încercărilor de a-l face ceea-ce nu este.

Vre-o câțiva, cari de dragul traiului bun s'au făcut „oláh mágnások“, nu numără. Massa Românilor n'a rîvnit la oalele lor cu carne, nici la poziția lor de a purta poalele unei aristocrații străine.

Dar' cum venim noi să facem reprievea aceasta?

Eată cum.

Mai sînt vre-o câteva țile și mulți dintre părinții români au să pornească cu copiii lor, ca să-î dea la școale.

Astăzi școalele ne stau deschise și, până una-altă, ni este și permis a ridica, cel puțin, școale elementare. Gimnasil, „luminătorul“ guvern „liberal“ de astăzi nu mai suferă să înființeze Românii nici cu banii lor privați, fiindcă guvernului nu-î mai trebuie, și în scurt pare guvernul a avea de gînd nici a nu mai suferi Români în patrie. Ar fi o inconsecvență, dacă ar ajuta pe Români să se pregătească pentru științe mai înalte prin gimnasil.

Guvernul, negreșit ne va înființa și gimnasil. Ne-a înființat și până acum, dar' maghiare, numai să mai avem răbdare. Îndată ce se va ridica generațiunea, care va eși din grădinile de copii și din școalele comunale cu limbă străină de aceea a părinților lor, se vor spori și institutele secundare de tot felul, se înțelege maghiare.

Nu este tocmai îmbucurătoare perspectiva ce deschidem, dar' ne-am amăgit pre noi înșine, dacă ne-am închipuit-o altfel. După preliminarele ce le face astăzi guvernul și societatea maghiară, în ceea-ce are să privească cultura, n'am avî să așteptăm altceva în viitor, aici în patrie.

Însă, dacă ne-am amăgit noi pe noi înșine când ne-am închipuit că altă perspectivă ne deschide guvernul maghiar și societatea maghiară, apoi ne-am amăgit și mai tare când am fi conduși de credința, că preliminarele de cari pomenirăm și care guvernul și societatea maghiară ni le pune în toate țilele înainte-ne, au să fie și ratificate de viitor.

Cu toate aceste nu ajunge ca să așteptăm toate dela destin. Avem datorința a ajuta și noi cât vom pute, ca destinul să crească și coacă mai curînd poamele, care sînt produsul sau consecuența evenimentelor reale.

Datorința în direcțiunea aceasta însă ni-o vom pute împlini, dacă ne vom trage bine seama, cum se venim destinului într'ajutor.

În timpul de față nu vom mai mîntui naționalitatea cu mijloacele, cu care moșii și părinții nostri au mîntuit-o în trecut. Departe de un comerț mai universal, viața publică a patriei noastre se afla atunci, în partea cea mai mare, într'o stagnațiune, care se putea asemăna cu amorțea morții. Atunci ne-am putut păstra individualitatea mai ușor decât astăzi, când aerul civilizațiunii întră și ese prin atâte porți și uși ale patriei, deschise de comerțul cel mare universal. Comerțul acesta nu ne mai permite a rămîne în starea primitivă, în care au fost părinții nostri, decât prelîngă risicul de a fi sdrobiți, în urma urmelor, de pașii cei fără de considerațiune ai spiritului timpului, ca cei rămași înapoi.

Școala, care are să vină inteligenții firești a poporului nostru într'ajutor, ne este ați indispensabilă. Deci bine fac părinții, cari se gîndesc de copiii lor și vor porni cu ei la școală.

Vorba ar fi însă, cum și încotro să pornească?

Nu este de mult de când în coloanele acestei foi s'a desfășurat pe larg ce căi ne stau închise, în loc de a fi deschise, celor ce se trudes de învăță și cu sudoarea părinților sau numai cu sudoarea și tigorirea lor proprie. Cine a cetit cu atențiune ce s'a scris atunci, a putut înțelege, că după-cum stau astăzi lucrurile, pentru funcțiuni publice de ale statului tinerimea noastră se pregătește numai în zadar.

Bine să fim înțeleși. Noi scim prea bine că astăzi lege pozitivă nu există cum exista odinioară, ca Românul să nu fie admis la funcțiuni de stat. Scim însă, că astăzi organele, care au să privilegheze asupra întregității și executării legilor, sînt ocolitorii și călcătorii de legi. Dacă cineva nu va fi șovinist maghiar, fie din convingere, fie din fătărie lingușitoare, nu are nici o perspectivă de înaintare, aibă altfel cunoscînțe cât de temeinice și fie cât de spornic la lucru; înainte de toate dacă nu va fi corts bun la tot felul de alegeri. Cei-ce înjură pe Români, îi stigmatizează de dacoromanisti rîsvrîtitori, îi batjocoresc, atribuindu-le însușirile cele mai dejositoare și știu corts pentru candidații guvernului, sînt, în ziua de astăzi, funcționari buni, căci sînt „patrioți buni.“ Patriotismul astăzi e șovinismul maghiar personificat împreunat cu însușirea de corts și aceasta ajunge ca să cualifice pentru ori-ce funcțiune până la minister.

Întrebăm deci, care Român, om de omenie, va sacrifica prelîngă crunta sa sudoare și pe copiii sei molochului celui nesăturat al șovinismului maghiar? Căci noi așa scim, că Românii dacă își arată indignațiunea pentru-că n'au funcționari de naționalitatea lor, nu rîvnesc la suțele sau miile de florini ce le primesc funcționarii ca salarii din averea statului. Românii știu trăi și fără de funcțiuni, fără-ca să devină peritori de foamă. În-

dignațiunea, îndreptătită, vine însă de acolo, că nu se observă legea, ear' de altă parte, că ved adeseori în funcțiuni oameni incapabili, cari necunoscînd importanța pozițiunii lor, cred, că poporul e pentru dînșii și nu ei pentru popor și în loc de a le face dreptatea ce o cer, îi îndreaptă să învețe limba maghiară. Se îndignează dar' Românul, că după-ce poartă poveri grele în interesul statului, se vede, cu toate aceste, lipsit și de justiție și de administrație cum se cade. Se îndignează, că ajutorul, ce ar fi și el gata a-întinde statului în favorul unei justiții și al unei administrațiuni folositoare, este respins, ear' oferitorul în cazul cel mai bun este taxat de cerșitor de posturi și îndreptat să „lucre“.

Dacă guvernul a întocmit și întocmesce lucrurile de așa, încât Românii să fie copii vitregi ai statului, ce ne mai rămîne? unde am mai pute da mână de ajutor societății cu cunoscînțele mai bogate prin școli mai superioare?

În biserică și în școală.

Ni se tot amenință, că ni se vor lua și aceste din mână. Se poate.

Până una-altă nu sînt luate. Ear' dacă guvernul se va încerca să le iee, credem, că Românii vor mai lăsa din răbdarea ce au dovedit până acum și se vor silii a determina pe guvern a se lăsa de continuarea experimentărilor ruinătoare de patrie de până acum.

Ori cum va fi, temerile presupuse nu sînt de ajuns pentru a ne hotărî să ne punem de pe acum pe gînduri și față cu școala și biserica ca și cu justiția și administrațiunea.

Afară de aceste astăzi cu toate asupririle nu mai sîntem în pozițiunea, în care eram înainte de timpul marțial (1848). Astăzi, dacă guvernul ne exclude dela funcțiunile de stat nu ne poate exclude dela alte terenuri, care ne îndeamnă a ne gîndi la școală mai multă, de cum o putem avî acasă. Sînt terenurile comerțului, industriei și agriculturii.

Dacă am avî temere că guvernul ne-ar pute, mai târziu, ajunge cu nedreptățile sale și în școală și biserică, pe cele trei terenuri sîntem siguri că nu ne poate ajunge. Pe aceste, atîrnăm cu totul dela hărnicia noastră și după-ce ne vom fi așezat bine într'însele, bine știindu-le folosi, în scurt timp vom fi mai amenințatori pentru șovinistii maghiari de astăzi, însă amenințatori în chipul cel mai legal, nu însă ca ei cu toate „egylet“-urile, spriginite în mod ilegal de puterea oficială din stat.

Pornească dar' cine poate cu copiii la școală.

Când părinții vor porni cu copiii lor la școli, am dorî ca înainte de toate să aibă înaintea ochilor numitele trei terenuri, care, bine întrebuintate, deschid porțile la comorile pămîntului, pe care Românii prea mult le desprețesc. Ajungînd la comorile aceste, posteritatea altfel va pute pași în lume, de cum păsesc ați mulți.

Dar' fiindcă pentru terenurile aceste se cer cunoștințe pregătitoare pozitive și nu mofturi maghiare, părinții sîi se deschidă ochii bine, ca să vadă în ce școli își așează copiii.

Nu că am fi contrari *per absolutum* ai școlilor maghiare. Știința este bună dacă și-o poate câștiga omul în școalele ori cărei limbi sau naționalități, dar' după-ace ni se spune din toate părțile că în școlile maghiare nu se pune preț decât pe declamațiuni șovinistice în limba maghiară, pe hulirea a tot ce nu e maghiar, și toate acestea în contul cunoștințelor pozitive, cari sînt indispensabile ori cărui om în viață, recomandăm tuturor părinților sîi se fească copiii de asemenea școli.

Noi n'avem lipsă de timpire. Din contră, noi sîm căutăm școli de acele pentru copiii noștri, în cari oțelim însușirile ce ne-au înlesnit înfruntarea atîtor furtuni mii de ani perondate asupra capetelor noastre. Oțelirea însă nu se poate decât în institute, în cari instrucțiunea are drept scop îmbogățirea cu cunoștințe folositoare pentru viață; nu însă unde instrucțiunea este pusă în serviciul unei chimere născute din creeri scrințite.

Revistă politică.

Sibiu, 13 August st. v.

La întrevădarea cancelarilor în Varzin s'a ventilat, precum o spusese, și cestiunea unei uniuni vamale între Austro-Ungaria și Germania, și în cercurile oficiale se asigură deja, că această uniune e cestiunea unui timp foarte apropiat. Scopul acestei uniuni va fi salvarea intereselor economice ale Germaniei și Austriei față cu celelalte state, fără însă ca pentru aceasta să sufere una din acele țări.

După spusele unei persoane apropiate de principele de Bismarck, idea unei asemenea rezolvări a cestiunii vamale aparține comitelui Iuliu Andrassy. La începutul primăverii trecute d. Andrassy s'a înălțat la un bal cu principele Reusz; atunci s'a început o convorbire între ambii oameni de stat, privitoare la măsurile vamale germane, care a produs o impresiune foarte rea în Ungaria. Comitele de Andrassy a declarat că din punctul de vedere principial, nu este contra măsurilor cancelariei, ci din contră crede că, pentru interesele cel puțin ale gospodăriei agricole, protecțiunea unor articole anume nu poate fi decât favorabilă, dar' cu toate acestea este puțin probabil, ca aceste măsuri luate de Germania să fie aplicabile la Austro-Ungaria. Principele de Bismarck în necurmăte rînduri a declarat că voește să apere gospodăria germană nu de con-

curența produselor austro-maghiare, ci de concurența produselor agricole americane, ruse, etc. Mi se pare, ar fi deș comitele Andrassy, că ar fi cu puțință ca ambele state să se unească în această cestiune privitoare la ocrotirea gospodăriilor lor agricole în contra concurenței celorlalte state. Condițiunile reciproc luate de basă a relațiilor economice între ambele state pot fi în armonie cu scopurile politice ale acestor state.

Această conversație a comitelui Andrassy deși, după situațiunea sa de aci, nu poate fi considerată ca un ce oficios, purtând un caracter politic, totuși ambasadorul german a considerat-o ca foarte interesantă și a comunicat-o la Berlin. Principele de Bismarck, care simpatizează mult cu comitele Andrassy, a răspuns la narațiunea conversației printr-o notă diplomatică, care a fost chiar atunci comunicată comitelui Andrassy. În nota din cestiune principele de Bismarck vorbise de marea importanță ce dă opiniunilor lui Andrassy, apoi exprimă părerea sa privitoare la toate dificultățile, care se vor naște pentru realizarea ideii emise, și în fine promisiune de a reveni asupra acestei cestiuni într'un moment oportun. Despre această schimbare a opiniunilor, comitele Andrassy avisă guvernul maghiar, care cu bucurie se acățase de aceste opinii plausibile, făcînd din ele obiectul unor convorbiri secrete cu cabinetul din Viena.

De atunci ministrul de externe al Austro-Ungariei a și intamat negocierile cu guvernul german, care până acum n'a declinat propunerile făcute, cel puțin aceasta se adevărează prin faptul întrevăderii dela Varzin. Un rezultat imediat și mai cu seamă un rezultat mare nu se poate însă aștepta din negocierile actuale; cu toate acestea se speră în slăbirea relațiilor încordate puțin, care există actualminte din ambele părți. Se crede, că se va pute în curînd găsi un *modus vivendi*, cătră care în momentul de față se țintese. Presa liberală și cercurile liberale sînt de părere, că lucrul cel mai bun ce este de făcut pentru moment, consistă în faptul de a lăsa să se desvoalte până la punctul cel mai culminat mișcarea retrogradă în economia națională, căci numai așa această mișcare va pute ajunge la un absurd și numai atunci se vor pute din nou îmbrățișa principiile raționale în această privință. În alt mod procedînd, s'ar face un lucru de nimic.

Ocuparea insulelor Caroline de către Germania a produs în Spania o mare mișcare. Din toate părțile se ridică proteste în contra acestei proceduri a Germaniei și pe tot pasul dă omul de provocări la adresa guvernului spaniol pentru aplicarea măsurilor celor mai energice.

Insulele, pe care le-a ocupat Germania sînt Yap, Kusaie și Ponapé. Cele dintău două sînt fiecare guvernate

de câte un rege, în fruntea celeia din urmă stau cinci voievozi. Insula Yap numără 67 sate. În Kusaie se află ruinele unor colosale zidiri de Cyclope, care dovedesc, că această insulă a fost locuită mai înainte de un neam de oameni puternici și inteligenți. Ponapé e mult laudată decătră matrozi și negustori pentru bogăția sa și femeile cele frumoase.

În Madrid se vorbește că principele Bismarck se fi răspuns deja într'un mod foarte evitător la reclamațiunile spaniole și se fi aprobat drepturile, pe care le formează Spania la acele insule. De altă parte se țice, că tot incidentul acesta se va sfîrși cu renunțarea Germaniei la luarea în posesiune a insulelor Caroline, căci la din contră guvernul spaniol va fi silit să rumpă toate legăturile comerciale și diplomatice cu Germania.

Organizarea școlii de fete din Sibiu.

„Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“ va avé să iee în adunarea ei generală de est-timp hotărîri definitive în ceea-ce privesc organizarea școlii de fete din Sibiu, și „Transilvania“ a și publicat un fel de proiect de organizare, fără îndoială proiectul, pe care are să-l prezenteze comitetul adunării generale.

Nu știu, că acest proiect se fi fost pus undeva în discuțiune publică și nu voiesc nici eu a mă pronunța astădată asupra lui. Presupun, că el este rezultatul studiilor făcute de nisce oameni competenți în materie de instrucțiune, și această presupunere fi este destulă recomandățiune.

„El va fi însă discutat în adunarea generală, și este un interes public, ca tuturor celor ce vor fi chemați a se pronunța prin votul lor să li se dea de pe acum elementele judecății drepte asupra lui.

Nu mă pronunț dar' asupra proiectului publicat din partea comitetului, ci mă mărginesc a servi acest interes public.

Ni se pune înainte de toate întrebarea: unde voim să ajungem prin înființarea școlii?

Voim să le dăm părinților români precăt se poate de multe lesniri, pentru-ca să și crească copilele potrivit cu exigențele culturale ale societății noastre de astăzi.

Înființăm dar' deocamdată o școală de fete împreună cu internat, un „institut“, un așa numit „pensionat“ de domnișoare.

Cerem dela această școală două lucruri esențial deosebite: **instrucțiune și creștere.**

Ca *instrucțiune*, școala are să le dea copiile toate cunoștințele, toate deprinderile, toate îndemînăciile, întreaga dezvoltare morală și intelectuală, pe care o căutăm la o femeie cu pretenții de femeie cultă.

S'a admis în genere, că această dezvoltare se poate realiza prin o instrucțiune urmată în timp de opt ani, și s'a împărțit școala în opt clase. Împărțirea studiilor pe acesti opt ani e

o cestiune specială, care parte, s'a rezolvat prin programele oficiale, parte se va rezolva de cei ce vor fi primit asupra lor sarcina de a executa programele. Pentru noi important e numai, că în timp de opt ani copilele vor trebui să și însușească tot ceea-ce noi cerem dela o femeie română cultă.

Și care anume sînt așteptările noastre?

Cerem înainte de toate, ca ele să aibă aceleași cunoștințe și în genere aceleași pregătire intelectuală, pe care o au și femeile culte din societatea maghiară ori din cea germană, pentru-ca să stee la același nivel cu soții lor și să ne reprezente după cuviință față cu vecinii noștri. Tocmai de aceea mai cerem însă, ca în timp de opt ani ele să ajungă a vorbi cu toată lesnirea limbile societății, cu care stăm în atingere, cu cea maghiară și cea germană, și să fie orientate mai ales în literatura germană, în care li se ofere iocana culturii generale.

Numai aceste însă nu le sînt destul, pentru-ca să se poată simți destoinicie a împlini chemarea lor ca soții, ca mame și ca femei de societate. Femeia cultă trebuie să aibă o mulțime de îndemînăciile în aparență neînsemnate, însă foarte importante în viața așa numitei societăți bune. Astfel sînt destoiniciile în lucrul de mână, în desam, în aquarele, în musică, în recitări și declamațiuni, în sfîrșit în toate acele „nimicuri“ femeiesci, care ridică farmecul femeii de societate și-i dau darul de a umple de viață casa, în care intră.

Le cerem și pe aceste dela școala noastră, potrivit cu condițiunile sociale ale femeilor noastre.

Dar' toate aceste fac numai femeia cultă: cerem, că această cultură să mai fie și română. Ear' această românitate nu poate consista decăt în o cunoștință aprofundată a literaturii noastre, și a întregii noastre vieți, în deșteptarea iubirii pentru tot ceea-ce este isvorit din sufletul poporului român. Acest adaus la cultura femeiescă îl așteptăm în materie de instrucțiune dela școala din Sibiu.

Căt pentru *educațiune*, este foarte greu a hotărî marginea, unde încetează instrucțiunea și începe educațiunea, la urma urmelor și instrucțiunea face parte din educațiune, mai ales, cînd e vorba de femei.

Va simți cu toate acest ori și cine, că instrucțiune și creștere sînt două lucruri foarte deosebite, că un om foarte instruit poate să fie foarte rău crescut, și că la femeie mai ales buna creștere o căutăm.

Nu voiu intra în amănunte asupra creșterii femeiesci, și nu voiu intra cu atît mai virtos, cu cît creșterea nu se face în școală, ci în casa părintească.

Școala are însă să corecteze, să întregască și să egalizeze creșterea din familie.

E foarte important pentru o femeie cum își ține trupul, cum își duce pașul, cum stă, cum șede, cum se prezintă la venire și la plecare, cum primesc întrebarea și cum dă răspunsul, cum își manifestă bucuria și cum se plînge de durere, pentru femeie e importantă chiar și cea mai neînsemnată mișcare, pe care o face.

Foița „Tribunei.“

Bunica

de Bojena Němcová,

tradusă din limba boemă

de Prof. Dr. Urban Iarník.

(Urmare.)

XVII.

Dimineața era nădușeală; fiesce-care, bētrāni, tineri, lucrău la holde, ca să strîngă cel puțin cele ce au fost secerate. Gazdele trebuiau să lucreze și noaptea, ca să satisfacă și gospodăria lor, și claca domnească. Soarele ardea, încât te miri că sub rațele lui ardețoare pămîntul nu crepa. Oamenii se nădușiau, florile se vestețiau, păsările sburau la pămînt, dobitoacele își căutau umbră. Încă de dimineață se isviseră pe cer noui, la început numai micuți, cenușii, albișori, împrăsciați pe ici pe colo; cu cāt creștea însă ziua, cu atît se înmulțiau, se îngrămădiau, se urcau mai sus, se împreunau, alcătuiind nisce dungi lungi, culoarea lor devenia mai închisă — și cătră ameați cerul întreg, despre apus, era acoperit cu un nor greu și negru, care se trăgea cătră soare. Secerătorii se uitau cu spaimă la cer, deși abia

rēsufiau, totuși fiecare se silia la lucru, chiar, dacă n'ar fi strigat și ocărit neîncetat scriitorul. Așa fi era obiceiul, să facă gură, ca oamenii să nu uite, că are să le poruncească, și să aibă respect față cu el.

Bunica ședea pe prispă; și se uita cu neliniște la norii, ce stau pe deasupra casei. Băieții cu Adelca se jucau după casă, dar' le era așa de cald, încât toate le-ar fi aruncat de pe ei și ar fi sărit în lăpătoc, dacă bunica i-ar fi lăsat. Adelca, totdeauna vorbăreată, săltăreată ca o găinușă, căsca din gură, n'avea poftă să se joace și în sfîrșit ochisorii i-se și închiseră. Și bunica simți o greutate pe ochi. Rîndunicele sburau jos, ba se și ascundeau în cuiburi; pînăgenul, la care bunica s'a uitat dimineața, cum învîlesce muscele cu torsătura și le sugrumă, se vîrî în pînăginiș; păsările se puneau prin curte în grămădioare, cānii zăceau la picioarele bunicei și ca și cum ar fi fost după o goană sēbăteacă, rēsufiau iute, scoțînd limbile afară. Copacii stau neclintți, nici o frunză nu se mișcă.

Di Prošek, cu doamna, veniră din castel. „Oameni buni, o furtună grozavă năvăleşce sînt toate acasă?“ — întrebă găzdoia chiar de departe. Pânza dela Bilitoare, păsările, copiii și

toate se luaseră acasă și se strînsesă, bunica puse pe masă pîne, pregăti o luminare dela întimpinarea Domnului, ferestrele se închiseră. Era liniște de moarte, soarele era acoperit cu nori. Domnul Prošek sta pe drum, se uita giur împregiur. În pădure sub un copac vîdă stănd pe Victoria. De odată porni un năprasnic vînt, tună din adînc, un fulger trecu prin norul cel negru. „Dumnezeule, cine, stă sub copac!“ dișe Prošek în sine și prinse să strige și să facă semne în partea cealaltă, să se ducă. Victoria încă la fie-care fulger bătea în palme și, chihotînd, nici nu-l băga în seamă pe dl Prošek. Nisce picături mari începură să cadă, fulgerele se încrucișau în norii cei negri, tunetul începă să vuezască, furtuna se stîrni cu toată furia. Dl Prošek intră în casă. Bunica avea lumina aprinsă: se ruga cu copiii, care la fie-care fulger și trăsnet îngălbeniau. Dl Prošek umbra dela fereastră la fereastră, uitându-se afară. Vērsa ca din găleată, cerul era tot deschis, fulger după fulger, tunet după tunet ca și cînd furiile ar fi sburat. Un moment liniște, — cînd earăși o lumină albastră-gălbînă luci în ferestri, un fulger cruciș și lungiș trecu peste cer și o durdătură tocmai pe deasupra casei. Bunica voia să dică: „Dumnezeu cu noi!“ dar' vorba

i-se opri în gură; d-na Prošek a apucat masa cu mîna, dl Prošek îngălbină, Vorșa și Betca cădură în genunchi, copiii se deteră pe plāns. Furtuna ca și cum prin trăsnetul acesta și-ar fi potolit furia, încetă. Mai slab și mai slab rēsuna vuetul tunetului, norii se despărțiau își schimbau culoarea, și eată întră nouiei cenușii se ivia ici coala cerul albastru. Fulgerele se perdeau, încetă și ploaia, furtuna se depărta.

Ce schimbare pe afară! Pămîntul se mai odihnesce ca obosit, membrii îi mai tremură și soarele se uită la el cu un ochiu încă înrourat, dar' strălucitor! Pe ici-colea se mai vede pe fața lui un noruleț, rēmășiț de înflăcărare pasionată. Earba, florile, toate ca bătute în pămînt, pe drumuri curg șiroaie întregi, în părău apa e turbure, pomii scuturau de pe ei mii de picături, strălucitoare pe hainele lor verzi. Păsărucele mai cerueiesc în vîzduh, gāsele și rațele se bucură de bălți și de părăușele ce le-a făcut ploaia, gănile îndată le dau goană goangelor, de care destule foiesc earăși pe pămînt, pāianginul ese din ascunșis, toate dobitoacele, fiind rēcōrite, aleargă la o gustare nouă a plăcerilor, la lupte și omoruri înnoite.

(Va urma.)

Și cu atât mai importante sînt pentru ea deprinderile bune ori rele, inclinațiile, apucăturile, virtuțile și slăbiciunile, tot ceea-ce alcătuiesc individualitatea ei.

Scoala are să stîrpească, pe cît numai e cu putință, în timp de opt ani tot ceea-ce e nesuferit, urfios ori ridicol, tot ceea-ce poate să-i facă elevei viața neplăcută, și să desvâltoare și să pronunțe tot ceea-ce îi ridică valoarea și o ajută să treacă mai nesupărată prin lume.

Eu cred de prisos să mai insist: ori-și-cine simte, că această parte din sarcina, pe care scoala o ia asupra ei, e neasemnat mai grea și mai importantă ca cealaltă, când vorba e, nu de băieți, ci de fete.

Întreb acum: dacă este adevărat, că aici avem să ajungem, atunci care este organismul, pe care trebuie să-l creăm?

Întrebarea aceasta e rezolvată. Nu e ceva cu totul nou instituit, pe care îl creăm.

Nu avem decît să luăm organizațiunea altor institute de același fel și să o adaptăm la trebuințele noastre și la mijloacele, de care dispunem.

Aș greși, dacă m'aș pune să fac aici o dare de seamă asupra organizației institutelor de domnișoare în țările cu tradițiuni culturale. Treaba aceasta au făcut-o alții, și anume frații noștri din România, care 'și-au creat pensionatele după modeluri franceze și germane.

În România sînt pensionate private și publice. Pentru toate principiul general este, că instruirea se dă de femei. Îndeosebi în cele publice prelîngă profesoare mai predau și profesori, numai însă în clasele secundare, și direcțiunea o are totdeauna o femeie.

Cel mai însemnat din aceste institute e „Asilul Elena Doamna,” a căruia reputațiune a străbătut departe preste marginile poporului român și care chiar și acum, după încetarea din viață a generalului Davila, este după părerea tuturor oamenilor de specialitate, care îl cunosc, cea mai bună și mai disciplinată școală în România.

O singură critică 'i-se face „Asilului”: că dă prea multă instrucțiune și negligează crescerea.

Să vedem, care e organizațiunea acestui institut.

Copilele mici, de 6—7 ani, formează o așă numită grădina de copii.

Sînt apoi patru clase primare.

Terminînd clasele primare, copilele se împart după vîrstă și aptitudini, în trei categorii: unele merg la atelier, unde învață lucrul de mînă, altele intră în școala pedagogică, unde în timp de trei ani sînt pregătite, ca să poată fi învățătoare pe la sate, iar altele intră în clasele secundare, unde în timp de șase ani li se dă o cultură generală și se pregătesc îndeosebi și pentru cariera de institutrice prin orașe.

Întregul institut se află pus sub direcțiunea unei femei, directrița, ajutată de o sub-directriță și de o menageră, la dispozițiunea căreia stă întregul personal de serviciu.

Fiesce-care clasă primară are o institutrice și uneori de obicei mai multe pedagoage, care mențin ordinea în timpul lecțiilor și a oarelor de recreațiune, asistă la meditațiunile elevelor și ajută pe cele mai slabe, stau cu elevele la masă, dorm cu ele și suplinesc la nevoie institutițele.

Una din cele patru institutrice e de obicei totodată și directriță a claselor primare.

Fiesce-care clasă secundară are câte o profesoară, care e răspunzătoare pentru menținerea ordinii și pentru mersul regulat al studiilor în clasa ei.

Dimpreună cu personalul de administrațiune și cu cel de serviciu întreg acest personal didactic e pus sub autoritatea directriței, care prin el menține ordinea și conduce educațiunea copilelor.

Alături de aceste direcțiuni e direcțiunea de studii, pe care la alte institute o are tot directrița, aici însă îi este încredințată unui om de specialitate, în anii din urmă unui comitet compus din trei membri, dintre care unul director executiv. Acest director conduce instrucțiunea propriu zisă, supraveghează executarea programelor și stăruie, ca lecțiunile să se țină regulat, nu stă însă în localul institutului, nu vine în atingere directă cu elevele, nu are înfuriere directă asupra creșterii copilelor, ci se mărginește la conducerea lucrării personalului didactic.

Acesta se compune din pedagoage, institutrice, profesoare și profesori.

Profesorii funcționează numai la clasele secundare și anume după specialități. Este o catedră de pedagogie, sînt două pentru limba și literatura română, curs inferior, una pentru istorie, una pentru religie, una pentru științele naturale și una pentru matematică. Dacă nu se găsesc pentru aceste catedre profesoare cualificate, se numesc profesori. Atât aici însă, cît și la ori-și-care institut de domnișoare la lecțiunile profesorilor asistă profesoara de clasă ori o pedagoagă, care menține ordinea și supraveghează în genere mersul lecțiilor.

Pentru musică, desen, caligrafie, pictură deasemenea funcționează în clasele secundare, și profesori alături de profesoarele.

Aceasta e organizațiunea „Asilului”, și accentuez încă odată, menirea acestui institut nu e să formeze femei de societate, ci mai ales femei, care pot să-și asigure existența prin munca lor onestă.

Noi nu avem mijloace pentru crearea unui organism atât de complet, dar nici trebuință nu avem, fiindcă la început, cel puțin, numărul elevelor va fi mic, poate nici o sută, vom avea numai opt clase, și îndeosebi în ceea-ce privește instrucțiunea, exigențele noastre sînt mai mici și numai în ceea-ce privește educațiunea ele pot fi mai mari.

Vom adapta, prin urmare, această organizațiune potrivit cu trebuințele noastre, apropiîndu-ne mai mult ori mai puțin, pe cît ne vor permite mijloacele, de institutele de același fel de aici dela noi și îndeosebi de cele întreținute de călugărițe, cu care avem să ținem concurență.

I. Slavici.

Cronică.

Maiestatea Sa Monarchul nostru precum cetim în „Pester Lloyd”, a refuzat cu privilegiul întrevederii dela Kremsier ori-ce pază militară dîcînd: „Vreau să pășesc nepăzît între popoarele mele!” *Sapientia sat.*

Programa oficială a întrevederii dela Kremsier s'a publicat la 22 August n.:

Țarul și Țarevna, marele duce moștenitor, marii-duci George și Wladimir și marea-ducesă Maria Paulowna, vor sosi la 25 August la Szackowa. Ei vor fi primiți acolo de comandantul militari și de guvernatorul Galiției.

Monarchul nostru și Principele imperial se vor duce să întîmpine pe Țarul și pe Principiul la Hullein. Împărăteasa Elisabeta va saluta pe nobilii sei oaspeți la gara din Kremsier, unde se vor găsi toate autoritățile civile și militare ale ținutului, precum și o companie însărcinată să facă onorurile militare. Presentarea demnităților se va face la castel.

După prînz va fi reprezentațiune teatrală, cîiau și cîină.

Programa indică prelîngă aceasta, că o vînatore este pregătită pentru 26, după dejun, și că plecarea dlui Giers se va face după prînzul din aceeași zi. O depeșă dela 23 August spune că contele Taaffe și ceilalți demnitari au sosit. O companie de onoare din regimentul Alexandru al III și un batalion de infanterie, menite să păzească palatul, au intrat în oraș cu musica în frunte. După ameați 32 de reprezentanți ai presei sînt autorizați să viziteze palatul și grădina, care, de atunci înainte, e închisă publicului. Apartamentele împăratului și împărătesei Austriei, precum și acelea ale Țarului sînt situate în etagiul I-ii. Acelea ale Țarului și Țarinei sînt foarte bogat mobilate. Sala de teatru e situată în etagiul al II-lea.

Colonelul de Haillinger dela reg. inf. nr. 31 răposat în etate de 57 ani. Ceremoniile funebrele s'au săvîrșit la 22 l. c. n. în Viena. Cadavrul se va transporta la Graz.

Festivitățile săsesci ce se țin est-an la Mediaș, la care ia parte și episcopul Dr. Teutsch, au un succes foarte frumos. În sala festivă s'a ținut la 21 l. c. n. după ameați la 2 oare un banchet, la care s'au ținut mai multe toaste. În aceeași zi la 5 oare d. a. s'a ținut ședința reuniunii femeilor săsesci în biserica ev. Seara a fost bal. Cu privilegiul concertului ținut s'au produs acolo și cele două reuniuni germane de cîntări din Sibiu, dintre cari una are de conducător pe dl George Dima.

Concert românesc în Lipova. Corul vocal din Lipova va arăncia cu sucursul orchestrei pompierilor Duminecă la 18/30 Aug. a. c. un concert împreună cu o petrecere de joc, în ospătărie la „Archiducele Iosif”. Prețul de intrare 60 cor. de persoană. Venitul este pentru fondul corului vocal. Programul concertului e următorul: 1. „Stelele,” cor mixt. 2. „Doina,” cor bărbătesc. 3. „Ouverture,” de Suppé, or-

chestru. 4. „Leneșul,” fabulă de Haralamb Granda, predată de d-șoara E. Bogoiu. 5. „Cîntec vînatorec,” cor bărbătesc, cu acompaniament de trompete. 6. „Romante,” de Georgescu, orchestră. 7. „Imnul unirii,” cor mixt. 8. „Un sfat,” poezie de G. Marchiș, predată de dl At. Pasca. 9. „Introducere din opera Norma,” de Bellini, orchestră. 10. „Serenadă,” cor bărbătesc.

Alegerile comunale din Vîrșet. „Buda-pesther Tagblatt” scrie sub acest titlu: „Actul de forță, care a făcut la timpul sen atîta sgomot, prin care se intenționa cu ocaziunea ultimelor alegeri dietale a se falsifica rezultatul acestor alegeri, era să se repețească și cu privilegiul alegerilor reprezentanței comunale din Vîrșet. Dar de astădată 'i-a adus fructe rele guvernului. Cu toate că orașul, care mai nainte era împărțit în trei cercuri electorale, s'a împărțit în șase cercuri, combinînd această împărțire astfel, încât chiar și vecini apropiați au fost alăturați la diferite cercuri din cauza, că unul e, opozițional, iar altul guvernamental, prin ceea-ce se intenționa a crea baremi în mod măiestrit o majoritate guvernamentală cel puțin în un cerc, — cu toate aceste toată manipularea scărboasă a cercurilor guvernamentale a trebuit să capituleze în fața tăriei de caracter a cetățenilor din Vîrșet. N'au folosit nici amenințările, nici promisiunile. Cetățenii opoziționali, conscii de dreptul lor de alegele 'i-au scos și de astădată pe toți candidații opozițiunii. Vîrșetul le-a revocat dar puterile în memorie, pentru a doua oară, că rezultatul ultimei alegeri dietale a fost o faptă politică rușinoasă, care nu trebuia verificată nici cînd de o comisiune justiciară, dacă această comisiune poreclită „comisiune justiciară” nu s'ar degrada la rolul de un comitet de corteși al guvernului. Sîntem acum curioși a ști ce ținută va lua față cu rezultatul acestor alegeri guvernul și adevărat locuitorul seu, comitele-suprem Nicolies. Afla-va earăși o greșală în propria sa procedură și va nimici plebiscitul poporului, care conturbă cercurile guvernului. Sîntem curioși a ști, dacă onoratul domn comite-suprem se va pune în contra majorității poporului din Vîrșet prelîngă toată declarațiunea sa dată în „Nemzet”? Ori cum va fi, nu-i va succede nici dlui comite-suprem, nici altcuiva prin măsuri ilegale a-4 face necredincios principiiilor sale pe cetățeanul din Vîrșet, consciu de dreptul seu. Vîrșetule și va rămîne opozițional. Aceasta au dovedit-o alegerile de ați, aceasta o vor dovedi și alegerile dietale de preste doi ani, cu ocaziunea cărora cetățenii opoziționali vor aduce și armele trebuincioase în contra eventualelor fapte mișești.

Liceul Alexandri. Cetim în „Voința națională”: „Institutul Eliade se transformă în liceu. D. St. Velescu, directorul-proprietar al institutului, s'a adresat marelui poet d. Alexandri, acum în Paris, ca să obțină dela dînsul autorizațiunea de a pune pe frontispiciul institutului numele de „Liceul Alexandri.” Autorul *Fîntanei Blandusiei* a răspuns d-lui Velescu în termenii următori:

Paris, 1 August 1885. Domnule Velescu! Primesc cu cea mai viuă mulțumire propunerea ce 'mi-ați făcut de a da institutului d-voastre numele de „Liceul Alexandri” și consider aceasta ca un onor, de care mă simt mîndru.

Fie ca numele meu să aibă neprețuitul dar de a întîrzi în inimile junilor elevi ai liceului aspirațiunile binefăcătoare către tot ce este frumos și poetic.

Vă rog dar, să primiți, împreună cu mulțumirile mele, asigurarea considerării mele celei mai distinse.

V. Alexandri.

Așadar de astăzi institutul Eliade va purta numele „Liceul Alexandri.” Această schimbare d. Velescu a făcut-o pentru motivul că dl I. Eliade, fondînd însuși un institut cu numele de Eliade, pentru a se evita pe viitor ori-ce confuziune și mai cu seamă spre a lăsa fiului depina folosință de numele părintelui seu. Cu schimbarea numelui, institutul transformându-se în liceu și introducându-se mai multe amelorațiuni, sîntem siguri că va prospera și mai mult.”

Un comitet de doamne din Iași s'a constituit sub președința d-nei Elena Dînici, în scopul de a ajuta la susținerea „Revistei Literare,” ce apare în capitala României sub direcțiunea d-lui St. Velescu.

† **Gheorghe Tînt**, unul din cei mai vechi literați ai Iașilor a răposat.

Museului de antichități din București 'i-a dăruit dl N. Beldiceanu, profesor în Iași următoarele obiecte: 1 ciocan de peatră de gresie, de o formă elegantă; 1 instrument de peatră, în formă recurbată; partea superioară a unei săbii de fer, de formă medieală germană; 1 sulită de fer și 1 pînten de fer, găsite la Baia în județul Suceava.

Cărți scolastice. Atragem atențiunea învățătorilor noștri asupra celor două cărți scolastice edate de dl Petri, pe care le anunțăm în bibliografia de pe pag. 4 a Țarului nostru.

Meeting în Londra pentru protecțiunea fetelor. Din Londra se scrie, că alături s'a ținut acolo un meeting în Hyde-park cu scopul de a agita pentru protecțiunea fetelor tinere. Meetingul a succedat în un mod imponent. Din șase cercuri ale cetății s'au pornit mase spre Hyde-park. Unul dintre 'conducte avea cu sine un car, pe care ședeau douăzeci și patru de fete tinere îmbrăcate în alb. Un alt car avea o panglică mare cu inscripția: „Să suferă nevinovăția?” O epistolă a reginei scrisă în favoarea fetelor tinere s'a împărțit în mii de exemplare. Rezoluțiunile s'au luat între sunete de trompete.

Teoria lui Rösler.

Studii asupra stăruinței Românilor în Dacia-Traiană de A. D. Xenopol.

Dare de seamă critică.

(Urmare din n-rul 182.)

După cercetările de până acum asupra dominațiunii romane în Peninsula-Balcanică, nu poate fi îndoială că romanismul a prins și aici, cu toată înfurierea mai veche și mai nemișcătoare a elenismului, puternice rădăcini. Romanizarea peninsulei s'a extins numai asupra părții de meadă-noapte, populată de neamurile traco-ilirice, mai ales asupra Dalmației și Moesiei, unde nu pătrunseser încă elenismul. Ea începî timpuriu în Dalmația dealungul Mării-Adriatice, unde înfloriră mai multe colonii și municipii romane; contactul nemișcătoare și continuu cu Italia promova romanizarea și mai mult, așa că în cîrînd toată rîpa Dalmației, comunalisată după ordine italică, deveni deservită latină. Și la marginea de meadă-noapte a provinciei, elementul roman cîștiga intensitate mai mare pe ambele maluri ale Savei până în Drava, în partea meridională a Panoniei. Precum în partea occidentală a peninsulei rîpa adriatică cu malurile Savei, așa și în Moesia malul Dunării fu supus mai întăiu romanizării. Colonizațiunea romană era aci mai intensă dealungul fluviului, unde ducea și calea terestră dela Singidunum spre mare, pe care linie de multiplă importanță pentru imper se ridicară mai multe cetăți și stațiuni romane. Dela rîpa adriatică și dela malurile Savei și Dunării romanismul pătrunseser din ce în ce și în părțile mediterane, mai ales dealungul căilor ce traversau țeara; până în Balcan și până la hotarul Macedoniei el cîștiga aici preponderanță exclusivă. În părțile de meadă-și însă predomină înfurierea mai de nainte a elenismului, care continuă și sub dominațiunea romană, cu toate că în Macedonia se aflau unele enclave latine în Țeara-Greacă. Chiar în Tracia, cucerită civilizațiunii prin Romani, elenismul prospera sub dominațiunea romană mai mult decît romanismul, cari amîndouă elemente civilisatoare se cruciau aici. Deasemenea și pe rîpa pontică a Moesiei, elenismul era în preponderanță. De altfel toată Moesia intră, mai ales după-ce și Dacia deveni provincie romană, sub înfurierea covîrșitoare a elementului roman ca și Dalmația. Astfel țările dunărene ale Peninsulei-Balcanice, care împreună cu partea de meadă-și a Panoniei oferiau elementului roman și avantajul de unitate teritorială cu Italia, se romanisară în decursul dominațiunii romane aproape cu deservire. ¹⁾

(Va urma.)

¹⁾ Jung, Die romanischen Landschaften des römischen Reiches pag. 366 sq. Mommsen, Römische Geschichte t. V. Berlin 1885. pag. 183 sq. 193 sq.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI.”

Oderberg, 25 August n. Trenul rusesc de curte a sosit aici la 8^{1/2} oare cu părechia împărătească și cu marele principe Nicolau George Vladimir. După-ce au fost salutați de demnitarii austriaci, 'și-au continuat călătoria spre Kremsier.

Madrid, 25 August n. În consiliul de ministri s'a cetit răspunsul Germaniei, prin care se declară, că Germania nu dă nici o importanță incidentului și că controversa pentru insulele Caroline, nu se poate să altereze bunele relațiuni, ce există între Spania și Germania, deoarece Carolinele nu sînt proprietatea nimenui și Spania n'are acolo nici un funcționar.

În oficiul de marină spaniol se desvâltoare o mare activitate. Toți oficerii concediați sînt convocați la trupe.

Director: **Ioan Slavici.**

Redactor responsabil: **Cornel Pop Păcurar.**

Extrase din foaia oficială.

Licitațiuni:

— În 31 Decembrie n. a. c. imobilele vând. Lila Soos, la tribunalul reg. din Elisabetopol.

— În 13 Octombrie n. a. c. imobilele lui Ioan Gajzago, decătră tribunalul reg. din Oradea-mare, în comuna M-Telegd.

Concursuri:

— La judecătoria cercuală din Ilonda-mare sunt de ocupat următoarele posturi: pentru un jude cercual, sub-jude, practicant de drepturi, pentru doi scriitori, și în urmă pentru un servitor of. Concursurile sunt a se trimite în restimp de 14 zile la prezidiul tribunalului din Dej.

— Un post de scriitor la institutul corecțional din Aiud. Concursurile se se trimiță până în 17 Sept. la direcțiunea aceluia institut.

— Un post de director de cancelarie cl. II. la tribunalul reg. din Dej. A se trimite concursurile în 4 săptămâni la prezidiul tribunalului reg. de acolo.

— Un post de magistru postal în comuna Kölnik (com. Caraș-Severin). Concursurile se se trimiță în 3 săptămâni la direcțiunea postală din Timișoara.

Bibliografie.

Nou ABCD-ar românesc. De Vasile Petri. Edițiunea IV. Sibiu, 1885. Prețul unui exemplar legat 25 cr.

Legendar sau Carte de cetire pentru scoalele populare. De Vasile Petri. Partea I-a pentru al 3-lea și al 4-lea an de școală. Edițiunea III. Editura autorului, tiparul tipografiei Alexi în Brașov, 1885. Prețul 40 cr.

„Ortodoxul“. Foaie duminicală. Apare în București, 11 August 1885. Anul VI. Nr. 31. Sumar: Școala și biserica. — Rectificare. — Sfântul Sinod. Prescripție verbale. Ședința dela 14 Maiu 1885. — Cronică (urmăre).

„Timișiana“. Foaie pentru trebuințele poporului român. Apare în fie-care Duminică. Timișoara, 11/23 August 1885. Anul I. Nr. 18. Sumar: Cruțarea, (după scriitorul englez Samuel

Smiles). — Foișoara: Sărbătorile țeranului, copie după natură, de Cocărga. Un milion pe și (fantasiă), de Th. M. Stoenescu. Poesii în prosă (după Ioan Turgenyeff. Regele omoritorilor (poveste italiană). — Pentru economi. — Noutăți. — Anunțiu.

„Biserica și școlă“ Foaie bisericească, școlastică, literară și economică. Ese odată pe săptămână: Dumineca. Arad, 11/23 August 1885. Anul IX. Nr. 32. Sumar: Mișcări religioase în Bucovina. — C. A. Rosetti. Conferință (fine), de Louis Ulbach. — Raport general despre starea și activitatea „Societății de lectură“ a tinerimei dela institutul ped-teologic gr-or. român din Arad în anul școlstic 1884/5. — † Georgiu Rocsin. — Diverse. — Concurse.

Cronică economică.

Viile din România promit o recoltă abondantă și excelentă. Au însă trebuință și ele de ceva ploaie, pentru-ca bobitele să mai crească cu $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ a volumului actual, înainte de a se coace.

* * *

Recolta bumbacului în America e anul acesta cantitativ și calitativ clasificată ca mulțumitoare. Prețul bumbacului, oferit pe baza eșantionelor aduse în piețe, e cel mai scăzut, care s'a pomenit în cei din urmă 40 de ani.

* * *

Varșă (curechiul) scrie „România liberă“, ne amenință anul acesta de a deveni un articol de lux chiar pentru gurmanzi. Fluturii cei albi s'au arătat anul acesta într'un număr cum nu s'a pomenit de mulți ani, și depun mii de ouă pe fiecare căpățină de varșă. Din aceste ouă es în 2—3 zile omizi, cari devastează grădinile și ogoarele sădite cu varșă. În București varșă e rară și scumpă. În Austria, Moravia, Silesia, Boemia se face vânătoarea de ouăle acelor fluturi, căci omizile sunt prea greu de stăpinit.

Sciri economice.

Piața din Făgăraș, 22 August Grâu frumos hectolitra fl. 5.50 până fl. 6.—; grâu mestecat fl. 4.— până fl. 4.25; secăra fl. 3.20 până fl. 3.50; cucuruzul fl. 4.—

până fl. 3.70; ovăsul fl. 1.70 până fl. 1.80; séménța de cânepă fl. 4.— până fl. 5.—; séménța de in fl. 10.— până fl. 11.—; fasolea fl. 3.— până fl. 4.—; mazerea fl. 5.— până fl. 6.—; linteia fl. 7.— până fl. 8.—; crumpenele fl. 3.— până fl. 3.50; mălaiul fl. 9.— până fl. 9.50; sên brut 100 chile fl. 38.— până fl. 40.—; unsoră de porc 65—70, slămina 60—80; cânepa fl. 30.— până 45.— Un chilo carne de porc 40 cr.; carne de vită 42 cr.; carne de vițel 36 cr.; carne de mel — cr.; ouă 8 cu 10 cr.; chim fl. 12.— până fl. 15.—; lumini turnate de sên 58 cr. până — cr.

Cursul la bursa de mărfuri din Budapesta

dela 24 August st. n.

Grâu (din Banat): 72—73 Kilo fl. — până — 74—79 Kilo fl. — până —, (lungă Tisza) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.35 până 7.70, (de Pesta) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.25 până 7.60, (de Alba-Regală) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.35 până 7.70, (de Bacșka) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. — până —, (din Ungaria de nord) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 6.90 până 7.40.

Secăra (ungurească) 70—72 Kilo fl. 6.— până 6.20. Orđ (nutreț): 60—62 Kilo fl. 5.40 până 5.85; (de berărie) 62—84 Kilo fl. 6.20 până 9.—.

Ovăș (ungurec) 37—40 Kilo fl. 6.— până 6.20. Cucuruz (de Banat): dela fl. 5.50 până 5.60; de alt soi fl. 5.50 până 5.55.

Rapița fl. 9.7/8 până 11.—; de Banat fl. 11.7/8 până 11.7/8.

Mălaiu (ungurec): fl. 5.80 până 6.25.

Timpul de furnisare.

Grâu (primăvară) 75 Kilo fl. 7.90 până 8.92 (per Septembrie—Octombrie) Kilo fl. 7.27 până 7.29.

Secăra (primăvară) 69.7/10 Kilo fl. 6.23 până 6.25. Cucuruzul (Maiu—Iunie) fl. 5.40 până 5.42.

Rapița (August—Septembrie) fl. 10.7/8 până 12.—. Spirt (brut) 100 L. fl. 27.— până 27.50.

Cursul pieței din Sibiu.

din 25 August st. n. 1885.

Hârtie-monetă română Cump. 8.84 vând. 8.88

Lire turcești „ 11.10 „ 11.15

Imperiali „ 10.10 „ 10.15

Ruble rusești „ 1.22 „ 1.23

Bursa de București.

Cota oficială dela 24 August st. n. 1885.

Renta amort. (5%) Cump. 43 1/2 vând. 93.—

Rur. conv. (6%) „ — „ —

Acț. de asig. Dacia-Rom. „ 276.— „ —

Banca națională a României „ 1280.— „ —

Impr. oraș. București „ 30.— „ 31.—

Credit mob. rom. „ — „ —

Acț. de asig. Naționala „ 226 1/2 „ —

Scrișuri fonciare urbane (5%) „ 89.1/4 „ —

Societ. const. „ 171 1/2 „ 230.—

Schimb 4 luni „ — „ 34.—

Aur „ — „ 10.80

Bursa de Budapesta

din 24 August st. n. 1885.

Renta de aur ung. 6% —

„ „ „ 4% 98.85

„ „ hârtie „ 5% 92.35

Imprumutul căilor ferate ung. 148.—

Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune) 98.50

Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune) 125.—

Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune) 109.25

Bonuri rurale ung. 102.75

„ „ „ cu cl. de sortare 101.50

„ „ „ bănățene-timișene 102.75

„ „ „ cu cl. de sortare 101.50

„ „ transilvane 101.75

„ „ croato-slavone 102.—

Despăgubire pentru dija ung. de vin 98.—

Imprumut cu premiu ung. 112.50

Losuri pentru regularea Tisei și Segedin 122.75

Renta de hârtie austriacă 82.70

„ „ argint austriacă 83.40

„ „ aur austriacă 109.—

Losurile austr. din 1860 139.—

Acțiunile băncii austro-ungare 870.—

„ „ de credit ung. 287.75

„ „ „ austr. 288.—

Argintul —

Scrișuri fonciari a le institut. de cred. și ec. „Albina“ 101.—

Galbeni împărătești 5.91

Napoleon-d'ori 9.89

Mărci 100 imp. germane 61.20

Londra 10 Livres sterlinge 124.70

Bursa de Viena

din 24 August st. n. 1885.

Rentă de aur ung. 6% 98.90

„ „ „ 4% 92.45

„ „ hârtie „ 5% 148.30

Imprumutul căilor ferate ung. 98.60

Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune) 124.50

Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune) 109.20

Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune) 103.—

Bonuri rurale ung. 102.—

„ „ „ cu cl. de sortare 103.—

„ „ „ bănățene-timișene 102.—

„ „ „ cu cl. de sortare 102.75

„ „ transilvane 102.—

„ „ croato-slavone 97.75

Despăgubire pentru dija ung. de vin 117.80

Imprumut cu premiu ung. 122.80

Losuri pentru regularea Tisei și Segedin 82.80

Rentă de hârtie austriacă 83.50

„ „ argint austriacă 108.85

Rentă de aur austriacă 139.25

Losuri austr. din 1860 872.—

Acțiunile băncii austro-ungare 288.—

„ „ „ austr. 285.75

Argintul 5.90

Galbeni împărătești 9.79

Napoleon-d'ori 61.20

Mărci 100 imp. germane 124.60

Londra 10 Livres sterlinge 124.60

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal					Predeal—Budapesta					Budapesta—Arad—Teiuș					Teiuș—Arad—Budapesta					Copsa mică—Sibiu				
	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de porșoane		Tren de porșoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus		Tren de porșoane	Tren de porșoane	Tren omnibus	Tren omnibus		Tren de porșoane	Tren omnibus	Tren de porșoane	Tren accelerat					
Viena	—	7.15	—	—	București	—	5.—	7.45	—	Viena	7.15	11.—	—	—	Teiuș	12.39	11.09	3.56	5.20	Copsa mică	—	—	3.02	1.11
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	Predeal	—	9.47	12.50	—	Budapesta	1.45	8.05	8.—	—	Alba-Iulia	1.10	11.56	4.27	5.57	Șeica mare	—	—	3.30	1.32
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26	Timiș	—	10.11	1.40	—	Szolnok	4.02	11.02	12.—	—	Vințul de jos	—	12.20	4.53	—	Loamneș	—	—	3.47	2.01
P. Ladány	2.25	5.28	8.27	11.40	Brașov	{	10.44	2.27	—	Arad	{	7.53	3.37	5.55	Șibot	—	12.25	5.19	—	Ocna	—	—	4.09	2.24
Oradea-mare	{	5.33	6.46	—	Feldioara	{	6.22	10.51	2.55	—	{	—	4.—	6.05	Orăștia	—	1.19	5.41	—	Sibiu	—	—	4.26	2.44
Vărad-Velencze	—	—	9.37	1.52	Apatia	{	7.01	11.18	3.38	—	{	—	4.13	6.19	Simeria (Piski)	—	1.48	6.08	—	Sibiu	—	—	10.25	11.47
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.45	2.—	Ágostonfalva	{	7.33	11.36	4.17	—	{	—	4.38	6.46	Deva	—	2.35	6.39	—	Ocna	—	—	10.46	12.05
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	Homorod	{	8.01	11.51	4.47	—	{	—	4.51	7.—	Branicica	—	3.04	7.04	—	Loamneș	—	—	11.09	12.29
Rév	—	7.42	11.36	3.18	Hașfalău	{	8.45	12.23	5.42	—	{	—	5.10	7.23	Ilia	—	3.36	7.29	—	Șeica mare	—	—	11.32	12.50
Bratca	—	—	12.10	3.41	Sighișoara	{	10.10	1.19	7.37	—	{	—	5.38	7.51	Gurasada	—	3.50	7.41	—	Copsa mică	—	—	11.52	1.07
Bucia	—	—	12.43	4.01	Elisabetopole	{	10.39	1.37	8.21	—	{	—	5.57	8.10	Zam	—	4.25	8.12	—					
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	Mediaș	{	11.19	2.05	9.05	—	{	—	6.42	8.58	Soborșin	—	5.09	8.49	—					
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	Copsa mică	{	11.54	2.25	9.43	—	{	—	7.14	9.28	Bérvava	—	5.56	9.29	—					
Stana	—	—	3.29	5.27	Micăsasa	{	12.12	2.36	10.02	—	{	—	7.43	9.56	Conop	—	6.18	9.49	—					
Aghiriș	—	—	4.—	5.50	Blaj	{	12.37	2.41	6.—	—	{	—	8.01	10.17	Radna-Lipova	—	6.57	10.23	6.14					
Ghirbău	—	—	4.18	6.02	Crăciunel	{	12.56	—	6.20	—	{	—	8.21	10.38	Pauliș	—	7.12	10.37	6.30					
Nedeșdu	—	—	4.36	6.24	Teiuș	{	1.30	3.13	6.59	—	{	—	8.47	11.05	Györök	—	7.27	10.52	6.47					
Cluj	{	10.01	5.05	6.43	Apahida	{	1.45	—	7.15	—	{	—	9.40	11.55	Glogovaț	—	7.56	11.18	7.17					
Apahida	{	12.05	10.16	7.08	Cluj	{	2.34	3.45	7.43	—	{	—	10.10	12.24	Arad	{	8.10	11.32	7.32					
Ghiriș	{	2.16	11.25	8.54	Nedeșdu	{	2.55	4.01	8.—	—	{	—	10.34	12.53	Szolnok	{	9.—	12.20	8.10					
Cucerdea	{	3.32	11.45	9.43	Ghirbău	{	3.17	—	8.29	—	{	—	11.04	1.22	Budapesta	{	2.39	4.53	12.—					
Uioara	{	3.41	—	9.51	Aghiriș	{	3.24	—	8.55	—	{	—	2.56	6.59	Viena	{	7.10	8.16	2.10					
Vințul de sus	{	3.50	—	9.58	Stana	{	3.36	4.29	9.04	—	{	—	3.30	7.33	—	{	—	6.05	8.—					
Aiud	{	4.25	12.08	10.24	Huiedin	{	4.11	4.50	9.32	—	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
Teiuș	{	5.10	12.29	10.59	Ciucia	{	5.36	—	10.32	—	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
Crăciunel	{	5.44	—	11.28	Bucia	{	5.56	5.58	12.32	—	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
Blaj	{	6.02	12.57	11.44	Bratca	{	6.08	6.08	12.59	8.—	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
Micăsasa	{	6.40	—	12.18	Rév	{	6.29	—	—	8.34	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
Copsa mică	{	7.—	1.32	5.40	Mező-Telegd	{	6.45	—	—	8.59	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
Mediaș	{	—	1.45	6.01	Fugyi-Vásárhely	{	7.—	—	—	9.56	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
Elisabetopole	{	—	2.06	6.40	Vărad-Velencze	{	7.26	—	—	10.16	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
Sighișoara	{	—	2.38	7.35	Oradea-mare	{	7.48	7.14	—	11.04	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
Hașfalău	{	—	2.50	8.01	P. Ladány	{	8.28	7.43	—	12.17	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
Homorod	{	—	3.48	10.05	Szolnok	{	8.47	—	—	12.47	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
Ágostonfalva	{	—	4.19	11.02	Budapesta	{	9.06	—	—	1.21	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
Apatia	{	—	4.34	11.37	Viena	{	9.26	8.22	—	2.05	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
Feldioara	{	—	4.53	12.32		{	10.01	8.48	—	3.08	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
Brașov	{	—	5.20	1.09		{	10.20	—	—	3.39	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
Timiș	{	—	5.30	1.50		{	10.30	—	—	3.55	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
Predeal	{	—	6.07	2.48		{	10.37	9.13	—	4.06	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
București	{	—	7.30	3.23		{	10.51	9.18	10.37	—	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
	{	—	11.35	9.40		{	12.50	10.38	1.45	5.35	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
	{	—	—	—		{	3.06	12.14	5.34	8.22	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
	{	—	—	—		{	6.—	2.10	10.05	10.30	{	—	—	—	—	{	—	—	—					
	{	—	—	—		{	3.—	8.—	6.05	—	{	—	—	—	—	{	—	—	—					

Nota: Numerii încadrați cu linii groase înseamnă oarele de noapte.